

КРОКІ СЯМІГОДКІ.

Фота К. Якубовіча.

РАЗЛІУ

Бярозы, волькі, зноў і зноў бярозы.
Асінікі тонкія прыніклі да зямлі.
І каляцек жаўцее каля пяску.
Палынікі, пералескі.
Вось — Разліў...

Тут Ленін быў!
З тае якраз мінуты,
Як ён ступіў на гэты луг,
тады

Сцяна бярозак паднялася крута,
Замкнуўшы сцежкі і яго сляды.

І смычкі сюды не мелі ходу,
Яшчэ здаля іх апаноўваў страх.
Любоў вясёлая вялікага народа
Ад ворагаў схавала гэты шлях.

Які пазней нас вывёў на вяршыні,
Пралёт праз сарцы, поўныя агня,
Па тым шляху, вялікім і адзіным,
Хадзіла Рэвалюцыя штодзін!

Пераклад С. Грахоўскага.

Падпісваюцца на творы Леніна

Працоўныя Капыльскага раёна працягваюць вялікую цікавасць да твораў Уладзіміра Ільіча Леніна. Толькі ў саблетнім годзе каля ста працоўных раёнага цэнтру і іншых населеных пунктаў падпісаліся на поўны Збор твораў. Сярод іх настаўнікі Капыльскага сярэдняй школы, работнікі раёнавай бальніцы, рабочыя і служачыя райпракамбіната, калгаснікі сельгасарцелі імя Ул. І. Леніна і інш.

М. СЯВУК.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР.

№ 32 (1566)

Пятніца, 21 красавіка 1961 года

Цана 4 кап.

ЗЛАДЗЕЙСКИ НАПАД НА КУБУ АДЫТЫ Чорным хмарам рэакцыі не пагасіць сонца свабоды!

Учора з сталіцы гераічнай Кубы—Гаваны паведамлілі:

У 3.15 раніцы па мясцоваму часу радыё Гаваны перадало наступную заяву кубінскага ўрада.

«Сілы паўстанцкай арміі і нацыянальнай міліцыі штурмам захапілі апошнія пазіцыі, якія наёмныя агрэсіўныя сілы займалі на нацыянальнай тэрыторыі на ўзбярэжжы Хірон. Гэты апошні пункт, які ўтрымліваўся наёмнымі сіламі, паў у 5.30 дня 19 красавіка. Рэвалюцыя атрымала перамогу, хоць за яе прыйшлося заплаціць высокай цаной — жыццямі рэвалюцыйных байцоў, якія няспынна вялі атаку, не аслабляючы наіску ні на адзін момант, і знішчылі менш чым за 72 гадзіны цэлую армію, якую імперыялістычны ўрад Злучаных Штатаў ствараў на працягу многіх месяцаў. Ворагу было нанесена сакрушальнае паражэнне.

Частка наёмнікаў прабавала пагузіцца на

борт розных суднаў, але яны былі патоплены рэвалюцыйнымі сіламі. Рэшткі наёмных войск, панёшы шматлікія страты забітымі і раненымі, рассяліліся ў забалочаным раёне, з якога немагчыма выйсці.

Была захоплена вялікая колькасць зброі паўночна-амерыканскай вытворчасці, у тым ліку цяжкія танкі тыпу «Шэрман». Захопленыя ваенныя матэрыялы яшчэ поўнасцю не падлічаны.

На працягу бліжэйшых некалькіх гадзін рэвалюцыйны ўрад прадставіць народу поўны даклад аб падзеях.

Камюніке падпісана галоўнакамандуючым рэвалюцыйнымі ўзброенымі сіламі Фідэлем Кастра.

НЕ ВЫЙШЛА!

Гэта горш, чым самая агідная здрада, самая чорная подласць: увесць зямны шар, усё чалавечыя планеты радуецца, славянскія падвігі перагата касманаўтаў, і раптам — разбойніцкі, спадшчына ўдар у спіну народа гераічнай Кубы. Гэты ўдар тым больш агідны і подлы, што ён нанесены з ведама і — я ўпэўнен! — са згоды таго, хто амаль у гэтым жа самым дні перад усім светам заявіў: «Злучаныя Штаты Амерыкі не прымуць удзелу ў ваенных дзеяннях супраць Кубы».

«Ды ці толькі ў цела народа Кубы ўсадылі бандыцкі нож найміты, што высядзілі на кубінскай зямлі? Не, атрутнае джала яго напелена ў самае сэрца ўсяго чалавечства!»

«Не прымуць удзелу ў ваенных дзеяннях...» — і ад Фларыды да Кубы ідуць дэсантныя караблі з ўзброенымі да зубоў галаварэзакі на борце. «Не прымуць удзелу...» — і ў Майяні адбываецца адкрытая вярбоўка новых бандыцкіх зграй. «Не прымуць...» — і «лятаючыя крэпасці» прадаў, без апанавальных знакаў на Фуэнтэляна, узмаўваюцца з аэрадрома ў Фіналтанаме, каб бамбіць кубінскія гарады, а, ратуючыся ад кубінскіх самалётаў, уцякаюць пад прыкрыццём знішчальнікаў з бэльгіі амерыканскімі зоркамі на крылах...

Дык што ж гэта азначае, як чалавечтва павіна разумець скажаны на ўвесь свет словы прэзідэнта Кенеды пра тое, што «ЗША не прымуць удзелу ў ваенных дзеяннях супраць Кубы»?

У свеце вядома нямаюць прыкладу іезуіцкай мані і вытанчанага фарысеўскага Прадумалая да драбін і старанна падрыхтаваная мана лічыцца на любімым металам антычалавечнай, антынароднай дзейнасці імперыялістаў. Выптыны злодзей самы першы ў натуры крычыць «стрымай злодзей!» а грамада, які набіў руку на цёмных справах, актыўней за ўсіх смычкаў шукае сляды ўпэўнага злучэння ў кватэры, якую ён жа і абкараў. Але чалавечтва не стаіць на месцы ў сваім развіцці, яно няўхільна рухаецца наперад і наперад. І чалавечтва ведае, хто і каго вярбове дэлегацыя расправы над свабодналюбным кубінскім народам, на чые сродкі вярбуецца гэты найміты, хто пастаўляе ім бомбы, снарады і самалёты, хто вучыць іх забіваць усё да аднаго — мужчын, старых, жанчын і нават дзяцей.

Ведае і гучна ганьбіць тых, хто зманліва абядае, што «не прымуць удзелу ў ваенных дзеяннях на Кубе»!

А. МІРОНАУ.

Грозна і гнеўна гучыць сёння шматмільённы кліч народаў усіх кантынентаў зямнага шара:

«Прач крывавае рукі захопнікаў ад гераічнай Кубы! Які — не, Куба — так!»

У гэтым магутным, як акіянікі вал, закліку злілася галасам ўсё, каму дарагі мір на зямлі, хто хоча спакойна дыхаць пад сонечным небам вяно, хто любіць сваіх дзяцей і марыць пра самае звычайнае шчасце для іх. У неадзіных газетках абаронцаў Кубы, што як адзін чалавек узяліся на барацьбу па закліку сваіх сэрцаў, не толькі народы краін лагера сацыялізма, якія аднойчы — і назавесды скінулі з сябе ланцугі імперыялістычнай няволі. У гэтых газетках — і мільёны людзей Азіі, якія абудзіліся і набірае гіганцкія сілы, і чорная Афрыка, якая кіпіць у вываленых бітвах, і Лацінская Амерыка, якая таксама выпростае плечы для барацьбы. У гэтых газетках і простыя людзі Злучаных Штатаў, чый голас у абарону Кубы таксама гучыць сёння над нашай планетай.

І ў самых першых шэрагах непрымыральных і гнеўных барацьбітоў у аграсарамі-фармсеімі з Пэнтэгона і Беага Дома іноў, як заўсёды, выступае наш мужны і магутны савецкі народ.

Гэта сказаў і кожны з нас, будаўнікоў камунізма, у Зялё Урада СССР у сувязі з узброеным нападам на Кубу:

«... Савецкі Саюз, як і іншыя міралюбівыя краіны, не пакіне ў будзе кубінскі народ і акажа яму ўсю неабходную дапамогу і падтрымку ў справядлівай барацьбе за свабоду і незалежнасць Кубы».

«Што дачыцца Савецкага Саюза, то не павіна быць памылковай думкай ніког нашай пазіцыі: мы акажам кубінскаму народу і яго ўраду ўсю неабходную дапамогу ў адбіцці ўзброенага нападу на Кубу». — гаворыцца ў Пасланні Старшын Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчова прэзідэнту ЗША Д. Кенеды.

Скажана ясна, так, як заўсёды мы прымыклі гаварыць у тых выпадках, калі чужака нягоднікаў паражэе міру і спакою мільёнаў і мільярдаў людзей.

Чалавечтва ведае, што за кожным словам нашай праўды няўмольна і без хістанняў ідзе праўда дзеянняў.

Вось чаму наш голас зліваецца ў адну галасамі народаў абодвух паўшараў, якія ў палыманым і гнеў-

У гонар легендарнага подзвігаў героя Героя Савецкага Саюза першага лётчыка-касманаўта СССР Ю. Гагарына беларускія кампазітары напісалі новыя песні.

«Навекі легендарны» — так называюць песню на словы М. Геле Ю. Сямянкі. Народны артыст Саюза СССР Я. Цікоці напісаў песню «Вось касмічная прастор» (словы Н. Глевіча). Новую песню на тэкст Е. Лос піша Д. Камінскі. «Помні гэта дзень» — так называецца песня Г. Вагнера (словы Г. Бураўкіна). Песню аб Гагарыне на тэксце А. Рамана «Першы» напісаў канцэртмайстар Беларускага тэатра оперы і балета В. Зубкоў.

Вакальныя творы, прысвечаныя першаму ў свеце пакарыцелю космосу, уключылі ў свой рэпертуар многія калектывы і майстры мастацтваў рэспублікі.

М. ЮР'ЕУ.

Фільмы польскіх сяброў

У сувязі з 16-й гадавінай з дня падпісання Дагавору аб дружбе і ўзаемнай дапамозе і пасляваеннага супрацоўніцтва паміж СССР і Польшчай на многіх гарадскіх і сельскіх кінастановах рэспублікі ў гэты дзень арганізаваны шырока паказ фільмаў вытворчасці кінастудыі Польскай Народнай Рэспублікі.

З вялікай цікавасцю беларускія глядачы праглядаюць кінакарціны «Чалавек на рыках», «Гэтага не пачынаць», «Справа паліта Марша», «Падгалле ў агні», «Двое з вялікай ракі», «Замак», «Арло», «Капаліна Анастасія», «Хто ён?», «Незвычайная кар'ера» і многія іншыя.

Пра лёс польскага лётчыка Стэфана Зарэмбы, які ўдзельнічаў у барацьбе супраць нямецка-фашыскай захопніцкай арміі, расказвае мастацкая кінаопера «Гісторыя аднаго знічальніка».

Курсантам марской школы, у якой дзейнічаюць і спяваючыя зборныя і працягла паліцыя, прысвечаны кінакарціны «Камунізм», «Аўтар скарнара» — Ян Рабскі, рэжысёр-пастаноўчык — Ян Фетэкс.

У аснову фільма «Канал» пакладзены эпізоды вяршаўскага паўстання ў верасні 1944 г.

На экраны рэспублікі пачалі маністравацца два новыя польскія мастацкія кінафільмы «Скандал з «Басі» і «Мадэньскія драмы».

С. КАРОТКІ.

Іх слухалі ў Пермі

Выступленні беларускага кампазітара і піяніста В. Жубінскага ў пераходзілі ў Пермі. У сольны канцэрт артыста выканаў фартэпіяна саваіт заходніх кампазітараў — Ф. Ліста, В. Моцарта і Л. Бетховена.

У сімфанічным канцэрце яна выканаў 5-ты канцэрт С. Раўмнінскага і прадзіваў па-апертам. Дзяржаўны гатым канцэрт беларускіх дырыжор В. Барсаў. Пад яго кіраваннем прагучалі таксама «Струны серанада» Л. П. Чайкоўскага, уверцюра Г. Вібера «Эўрыдыка» і «Канцэрт Грос» Гендэля.

Пермскі вельмі цёпла сустрэлі артыстаў з Беларусаў.

Выстаўка дзіцячай творчасці

У Гродна адкрыта выстаўка дзіцячай мастацкай творчасці.

Экспануюцца малюні «За Нёмнам» Валодзі Стахава, «Новы квартал Гродна» Дзімыя Магронічава, «Новы пейзаж» Коль Мятлева, «Ванзаль» Галі Бароў і інш.

Сярод скульптурных твораў пераважаюць тэмы казачнага, байкавага характару: «Ліса і Журавель» Аркашын Сенакоўска, «Квартэ» Алег Тарасюка. Але побач з творамі сюжэты крылоўскіх баек ёсць сучасныя творы: «Малаяга вярбалец» «Сувораў» Сашы Ашпіна, «Калгасніца» Вовы Геманосава і інш.

Ёсць творы, якія маюць мастацкую закончанасць. У рабоце «За Нёмнам» ужо прыкметна веданне перспектывы, умелы падбор фарбаў, дэкарыраванне малюнку не ўласцівыя прамерна-архаічныя і вонкавыя прыгажосці.

Зімовы дзень. На прэзідын плане выдзён аўтобус, з якога вышлі рабочыя і хутка кроцьчы ў напрамку да будоўлі. На другім плане відны шматвэрхавыя будыні ў рыштунках, якія нібы наступаюць на старыя драўляныя домікі, што прытуляюцца на падаўляе ад іх. Там жа, у двары новага дома паказаны дзеці, якія лепяць снежную бабур. Сюжэт прости і ў той жа час поўны эмісу.

Студый юных мастакоў кіруе мастак К. Пятроў, які працуе ў Гродзенскіх мастацкіх майстэрнях. Кіраўнік скульптурнай групы — В. Даненкаў.

Можна спадзявацца, што гэтая выстаўка, якая з'яўляецца першай творчай спробай перадаць перад грамадска-навуковай і дзіцячай аудыенцыяй іх вопыт і далапатла знайсці лепшыя метады для падрыхтоўкі юных мастакоў.

В. БАЛДАЕУ.

Ёсць штосны знамянальна-симвалічнае ў тым, што савецкі грамадзянін, малады камуніст Юры Гагарын зрабіў свой гістарычны подзвіг напярэддні дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна.

З гэтага года кожны раз, падвдзячы велічыню вынікі ўрачыстасці кыватворчых прычцпаў лелінізма, чалавечта будзе на адно з самых першых месц стаіць і Гагарынскі аб'ект планеты з хуткасцю 28 тысяч кіламетраў у гадзіну на недаўга сцяганай да гэтага часу вышыні.

ЗОРНЫ ПАЛЁТ

Цяпер кожны камуніст павінен ведаць, што ўсё, што будзе адбывацца ў гэтым свеце, будзе адбывацца ў асяродку працы, у асяродку стварэння новага свету.

Ленін падкрэсліў таксама, што прырода больш падпарадкоўваецца чужой скарачэння чалавечаму розуму, калі ён сам не заражаны хваробамі капіталістычнага ладу, калі ён не выступае на першы план канкурэнцыі, чыстаган, барыш.

«Цывілізаванае варварства» — так трапіна назваў Ленін гісторыю зрыну імперыялістаў будучына тунеля пад Ламаншам для хуткіх зносін паміж Англіяй і Францыяй. Інжынеры зрабілі разлікі, даказалі зручнасць, эканамічную эфектыўнасць таіх зносін. Але тунеля няма і да сённяшняга дня. Аказваецца, англійскія імперыялісты падыйшлі да справы з пункту гледжання ваенных авантур, яны зьявілі, што тунель можа аблегчы французам напад на Англію. Ленін назваў таіх меркаванні варварствам, вар'яцтвам.

Ці не бачым мы працяг цывілізаванага варварства і ў справе вырашэння капіталістычнымі дзяржавамі праблемы пакарэння космасу? Хіба ў Амерыцы ўжо не прадаваліся мандаты на права размяшчэння ваенных баз на Месецы і на Марсе? Мільярды, які адлучае свае мільярды на будаўніцтва касмічных караблёў, напэўна ўжо сцяпае сны аб новых шахтах і плантацыях на Марсе, дзе марсіяне, заліваючыся потам, накіроўваюць патак золата ў падземныя банкі Уол-стрыта.

Як далёка ад брудных мэт нажывы, бізнесу мата гэтай, савецкай навуцы. Ля калыскі гэтай навуцы стаяў Ленін. Ён быў яе арганізатарам і натхніцелем. Ён учыў невывучальнае мора талентаў у асяроддзі рабочых і сялян. Ленін гаварыў, што гэтыя таленты абвергнуць паклёны буржуазіі на прасты народ, які быццам бы не

зольны да творчасці, і ператвораць убогію і бясспынную Русь у багатую і магутную краіну. Сочачы асабіста за першымі парасткамі савецкай навуцы і тэхнікі, Ленін у 1920 годзе ўласнаручна напісаў праграму разгортвання работ «па вылучэнню зольных адміністрацый, арганізатараў, вынаходцаў з асяродкаў рабочай і сялянскай масы».

Сёння яны, гэтыя зольныя вынаходцы і арганізатары, збудавалі міжконтинентальныя дракеты, накіравалі спадарожнікі на Месецы і Венеру, далі свету такое шэраг ствараў, якія на гэты момант з'яўляюцца найбольш развітымі ў свеце.

«Усход», на якім слаўны герой Юры Гагарын абляцеў планету. Наследнікі рэвалюцыйных левіцкіх традыцый, савецкія людзі, здзяцця заўтра свет новымі адкрыццямі. Мы ўпэўнены, што нашы касмічныя караблі паляцяць неўзабаве на далёкія планеты.

І паляцяць не для таго, каб захапіць там прасторы і пабудоваць ваенныя палігоны ці базы для запуску смертоўных ракет і бомб, а для таго, каб даламчыць чалавечы жыве мірна, без страху, без вайны, без канкурэнцыі, без хвароб, жыве шчасліва, доўга, як хораша і квалітэцна гучыць словы першага касманаўта Юрыя Гагарына, што ў космасе хопіць месца ўсім!

Подзвіг Савецкай краіны, які на мовах усіх народаў свету названы пачаткам новай эры, з'яўляецца яшчэ адным яркім сведчаннем жыццяздольнасці і непераможнасці сацыялістычнага грамадства. Будучына чалавечства звязана з левіцкімі ідэямі. Гэта неабвержны факт.

Затрацілі дзень гісторыі бачыцца нам як новы росквіт чалавечага генія. Жывой яшчэ стаяць сумныя светлыя меры людзей мінулага і сучаснага, ажыццяўляючы казачныя фантазіі аб вольтах, якія з найважнейшым хуткасцю ўзводзяць грандыёзныя палацы, рассяваюць зоркі ночы, даюць новыя напрамкі ржам, ятаючы на самыя далёкія планеты сонечнай сістэмы.

Калісьці Уладзімір Маякоўскі казаў, што «бедна у міра слова мастерскага», каб выказаць імі свае пачуцці.

Сёння мы асабіста адчуваем, як свету не хапае слоў, які нават самыя выдатныя мастакі не могуць знайсці такіх трапіных, такіх новых, такіх хвалюючых, такіх свежых слоў, каб у поўнай меры перадаць сваё захопленне легендарным подзвігам нашага народа, мудрасцю і веліччу Камуністычнай партыі, якая выхоўвае пакаленні Гагановых і Гагарыных, арлінае племя змагероў за шчасце людзей усю свету, за мір і радасць на зямлі.

Васіль БУРНОСАУ.

Лекцыі і канферэнцыі

Мінчане шырока адзначаюць 91-ю гадавіну з дня нараджэння заснавальніцы Камуністычнай партыі і першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы Ул. І. Леніна. На заводз і фабрыках, на будоўлях і ў ВУУ чытаюцца лекцыі аб жыцці і рэвалюцыйнай дзейнасці Ільіча, аб ажыццяўленні вялікіх левіцкіх прадвызначэнняў.

У раздзек праводзяцца тэарэтычныя канферэнцыі. У Міністэрстве вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесіянальнай адукацыі БССР канферэнцыя была прысвечана тэме «Левіцкі стыл работы дзяржаўнага апарату». Прачытана чатыры даклады. У іх абмеркаванні прынялі ўдзел 15 чалавек. Яны гаварылі аб левіцкім стылі работы, падборы і расстаноўцы кадраў, разгаванні на скаргі і прапановы працоўных.

У Левіцкім раёне рыхтуецца тэматычны вечар, прысвечаны жыццю і дзейнасці Ул. І. Леніна. На ім выступіць старыя камуністы. Затым адбудзецца канцэрт, у праграму якога ўключаны любімыя творы Ільіча. У Акцыйскім раёне адбудзецца вечар працоўных на тэму «Ленін пра абарону сацыялістычнай дзяржавы». Тэматычныя вечары праводзяцца і ў іншых раёнах сталіцы. У школах ВУУ горада выступаюць старыя бальшавікі. Яны расказваюць моладзі аб незабытых сустрэчах з Уладзімірам Ільічам Леніным, аб слаўных днях вялікага Кастрычніка, барацьбе савецкага народа з замежнай ваеннай інтэрвенцыяй і ўнутранай контррэвалюцыяй.

Паміж вялікага правадмра прысвечаныя выстаўкі літаратурна-фоталюстрацый, адкрыты ў культуры і мастацтвах. У кінатэатрах арганізуюцца тэматычныя паказы кінафільмаў.

(БЕЛТА).

ВЯСНОВЫЯ ЗАМАЛЁУКІ

З блакнота мастака Л. ЗАМАХА

І дзеці здабываюць метал.

Мачты памаладзеюць

Тут неўзабаве зацігуць кветкі

Хутка экзамены

СПРЫТНЫЯ У ПРАЦЫ, ГАЛАСІСТЫЯ У ПЕСНІ

Народны хор Дома культуры будаўнічага трэста № 5 горада Мінска сёлета адсвяткаваў сваё пяцігоддзе з дня заснавання, але гісторыя ўзнікнення і развіцця гэтага калектыву спевакоў-аматараў, само яго мінулае і цяперашняе — вельмі характэрныя для нашай мастацкай самадзейнасці. Спачатку гэта быў увуголе не хор, а хутэй жаночы вакальны ансамбль, які спяваў на два галасы творы акадэмічнага і народнага плана. Хармаістры тут доўга не ўтрымаліся. Таму калектыв не рос і ўдасканалваў сваё майстэрства пад кіраваннем маруднага...

Не без боязі ўзяўся кіраваць харавой самадзейнасцю будаўнікоў Георгій Удараў, тады яшчэ студэнт Мінскага музычнага вучылішча. Ён неадрупаваў творчыя імпульсы, якія паляцалі ў свай час дырыжорам, які напярэдняк і, стараніцца не паўтарыць іх памылкаў у працы, вырашыў перш за ўсё себасобам пазнаёміць з удзельнікамі гуртка, вылучыў характар і дыяпазон іх галасоў. Папрасіўшы выканаць што-небудзь з ранейшага акадэмічнага рэпертуару, новы кіраўнік знайшоў у харастаў моцныя, сакавітыя народныя галасы, якія гучалі крэху адкрыта і з цяжкасцю бралі верхняе, даволі высокія ноты ў харавым творы.

А цяпер паспрабуе праспяваць беларускую народную песню, — прапавяў Удараў.

А ў полі вярба, — Пад вярбай вада... — прыгожа і плаўна выводзілі дзяўчаты. Мелодыя лілася лёгка і свабодна, брала за душу. Малады хармаістар зразумел, што народны рэпертуар і народная манера спявання бліжэй за ўсё самадзейным артыстам. Вос гэта і навяло яго на думку стварыць з будаўнікоў змяшаны народны хор са сваёй асобнай канцэртнай праграмай.

Малады рабочы будаўнічага трэста № 5 жыў у некалькіх інтэрнатах, размешчаных у розных месцах горада (на вуліцах Лазо, Вайсковай і Энергетычнай). Адаптацыя іх ад Дома культуры перш за адмоўна ўплывала на працу хору. Толькі невялікая група людзей не спалохалася ездзіць так даўка на рэпетыцыі «Кі жд прывітаць у хор новых удзельнікаў? Жалючых спяваць несумненна айнаўскага многа», — думаў Удараў. І вось аднойчы хтосьці з дзяўчат падаў цікавую думку:

— А што калі арганізаваць харавыя групы пры кожным інтэрнаце? Гэтым мы разварушым людзей, а іх з'явіцца любоў да калектыву спявання, а потым яны, нягледзячы на вялікую адлегласць ад Дома культуры, і самі ахвотна будуць ездзіць на заняткі.

Такія тры харавыя групы былі хутка створаны. З кожнай з іх паслуха Удараў рыхтаваў у пэўнай дзіду і тую ж праграму, а па сярэдках праводзіў агучыныя спеўкі. Младшы В. Раішчын, бегонішчыца В. Бараніч і М. Захарук дапамагалі кіраўніку своечасова сабраць людзей і падрыхтаваць іх для выступлення. А прыкладна праз паўгода, калі творчы

склад, які папоўніўся новымі здольнымі удзельнікамі, значна ўмяцаваўся і людзі адчулі ўсю прыгожасць калектывнага спявання, не спатрабілася больш трымаць харавыя групы ў інтэрнатах.

Цяпер у народным пяцігаласным хоры мінскіх будаўнікоў 55 чалавек, і кожны з удзельнікаў рэгулярна наведвае заняткі пры Доме культуры.

— Той, хто слухаў народны хор раней, на дэкадзе самадзейнага мастацтва, і цяпер, на аглядзе самадзейнасці прамысловых прадпрыемстваў Мінска, можа ўпэўнена сказаць, што гэта зусім кваліфікаваны калектыв з самастойным творчым абліччам і ўласнай яму тонкай манерай спявання.

— Мы ўжо ведаем «Шчабатуху» і «Прытаніцкую Маскву». Давайце развучым што-небудзь новае, — чуліся воплі, калі мастацкі кіраўнік браўся за паўтарыне і дэталёва апрацоўку старога рэпертуару.

Даводзілася цярпліва растлумачваць аматырам, што пры жожым паўторным выкананні той ці іншай песні раскрываюцца яе новыя, дагэтуль невядомыя рысы.

Жаночыя групы хору паспяхова асвойвае карагодныя танцы. Так, напрыклад, вакальна-харэграфічная карнічка «Прыгожыя вы, лясеніцкія ночы» пачынаецца з плаўнага жаночага карагоду, які вядзецца па сцэне дзяўчаты-харысты.

Выступленні народнага хору будаўнічага трэста асабліва запамінаюцца, дзкуючы яго арыгінальнаму нацыянальнаму рэпертуару. Георгій Удараў за пэўны год кіраўніцтва калектывам праводзіў сабе не толькі як удзельнік дырыжор-хармаістар, выхавальнік народнага спевакоў, але і як таленавіты стваральнік новых песень пра іаш сённяшні дзень, пра саваіны працоўныя будні мінскіх будаўнікоў. Большасць харавых твораў Ударава напісана на народнай аснове, з веданнем асаблівасцей галасу. Песні яго вельмі меладыйныя і нескладаныя па сваёй харавой фактуры.

Пачаў Удараў сваю «кампазітарскую дзейнасць» зусім выпадкова. Рыхтуючы калектыв да дэкады самадзейнага мастацтва, ён вырашыў уключыць у праграму новую песню пра родную Беларусь. Але такой песні пад рукою не аказалася. І тады пратусіў амаць івадзіната канцэрта з іх удзелам. Яны падбаліліся гэтымі, звонкімі жырчаравымі галасамі дзяўчат і хлопцаў з іх шчырым выкананнем. Дзя і ён напісаў

У Ленінскім раёне сталіцы

Гэты раён сталіцы Беларусі — Мінска носіць вялікае імя Уладзіміра Ільіча Леніна. Ленінскі раён быў створаны дзесяць год назад...

У аднойчы малады хармаістар прыйшоў да Калачынскага з некалькімі лістамі спісанняй паперы.

— Вось, Міхалі Іванавіч, нашы дзяўчаты склалі самі пра сябе прыемі, кожная з іх пісала па адным куплету. Дык вы ўжо, калі ласка, не адмоўцеся, апрацуйце іх...

І хутка ў праграме самадзейнага хору з'явіўся новы нумар — «Будаўнічыя прыпеўкі», прысвечаны жыццю і быту мясцовых будаўнікоў.

Паглядзі здэкаці ці зблыну — Павайзросцішчым любіць — Бо дамы растуць у Мінску, Як па восні грэбні.

Своеасоблівым апафеозам усяго канцэртнага рэпертуару народнага хору трэба лічыць зусім, бадзёрае песню, — з пружым імклівым рытмам «На будоўлях у нас», напісаную Г. Ударавым у сааружнасці з М. Калачынскім.

Гэтая песня назаўсёды ўвайшла ў сэрцы будаўнікоў. Толькі паслухайце яе будоўлячыя словы і жырчарадасную музыку і перад вачыма адразу паўстане наш адрожжаны і ўзніты з руін Мінск — горад-прыгажун, горад партызанскай славы.

Г. ЗАГАРОДНІ.

Адзін з першых партрэтаў Ул. І. Леніна

У цэнтральных часопісах і газетях за апошнія гады не раз публікаваліся матэрыялы пра першыя мастацкія партрэты Ул. І. Леніна. К. Маркса, Ф. Энгельса і іншых выдатных дзеячых камуністычнага руху. Друкаваліся матэрыялы і пра першыя паштовыя маркі з партрэтаў Ільіча, што выйшлі пасля яго смерці.

Збіраючы дакументы і матэрыялы, якія адностроваюць узел Леніна ў жыцці маладой Сааветскай Беларусі, яго дружбу з вядомымі большавікамі, уряджцамі нашай рэспублікі П. Н. Лепшынскім, В. Д. Бонч-Бруаічам, В. А. Радус-Зінковічам, А. С. Буіка, А. Мітрэвічам, Верай Служкай, Марыя Эсен і іншымі, мне ўдалося знайсці новыя дакументы і фатаграфіі.

Ленінградскі вучоны, кандыдат гістарычных навук Г. І. Вароб'ў, гідуючы дапамагчы развіццю беларускай музейнай справы, падараваў мне чатыры мастацкія паштоўкі.

На адной з іх удоўны партрэт Ул. І. Леніна работы выдатнага мастака Сваага. Ім жа намалеваны партрэт Карла Маркса (для другой паштоўкі). Другім мастаком намалеваны партрэт Ф. Энгельса і А. Луначарскага.

З правага боку партрэта Леніна надрукаваны словы: «Выданне Цэнтральнага бюро па арганізацыі свят

гадывіны Кастрычніцкай рэвалюцыі пры Пётраградскім Саавете рабочых і чырванармейскіх дэпутатаў.

Гаворка ідзе пра першую гадавіну Вялікага Кастрычніка, значыць, партрэт Ул. І. Леніна, які і партрэт К. Маркса, Ф. Энгельса і А. Луначарскага, апублікаваны на паштоўках, вышлучаных не раней лютага і не пазней лістапада 1918 г. А гэта значыць, што мы маем адзін з першых ленінскіх партрэтаў сааветскага года. Партрэты Маркса, Энгельса і Луначарскага таксама з'яўляюцца аднымі з першых у сааветскага года.

Невядома, у якіх архівах і музеях краіны ёсць экзэмпляры гэтых паштовак. Ва ўсім выпадку гэтыя выдатныя мастацкія помнікі першага года Сааветскай улады маюць вялікую каштоўнасць.

М. МЕЛЬНІКАУ, крэааўца.

г. Крычаў.

Я Леніна пяю

Я Леніна пяю на прастай мове тых,
Каго і за людзей калісь не прызнавалі,
Каго абшарнікі ў аглобі заагравалі,
Змушалі на снях пад цёпым іл густых
Вазіць у летні дзень, катэч, як на марозе,
Раней наспываўшы спой солі на дарозе.

Я Леніна пяю на мове сэрца тых,
Каму і сонца нават ніколі не бывала,
Так рана ўсходзіла, так позна пахула;
Хто ў ноч купальскую, у ноч надыз свай,
Шухаў у цёмным лесе пад ішчыстым голлем
Агеньчык папараці — кветку светлай долі.

Я Леніна пяю — ён кроўны бацька нам!
Пад сцягам барыкад Семнацатага года
Прыдзі народы ён на светлы шлях свабоды.
О, Беларусь мая, ён даў тваім сынам
Дзяржавы руль, братарскія дружбы сілу,
А мове, песням іх — узмах арліны крылаў.

Я Леніна пяю ад імя тых людзей,
Хто стаў гаспадаром свай зямлі і лёсу,
Чыя саха і лапці, каганец і кросны
Даўно ўжо ў гістарычных заддзены музей;
Хто першым для добра і росквіту людскога
Праклаў у космас легендарную дарогу.

Я ганарыў тым, што Леніна пяю,
Тварца вялікай партыі, з якою
Ідзе народ мой непазнаёна ходою,
Здэясніце яму запавеную сваю:
Жаданай будучыні ўзводзіць гмах удоўны
З братамі ўсёй сваёй Радзімы наамагоўнай!

Я спяўно Леніна, я Леніна пяю...

Музычныя гутаркі

Да 91-га гадавіны з дня нараджэння вялікага правадзіра партызанскіх усяго свету Уладзіміра Ільіча Леніна Мінская гарадская нотна-музычная бібліятэка наладзіла шраг цікавых музычных гутарак на тэму — «Музыка ў жыцці Леніна».

Аб музычных густах вялікага правадзіра, аб значэнні музыкі ў яго жыцці, аб яго любімых музычных творах слухачыя расказаў кансультант бібліятэкі М. Жухавічкі.

Артысты Ю. Сміроў, В. Прычпаўнік, М. Пушкароў, Г. Агніцава, Г. Балахвіч, Ю. Матраеў, С. Бялькевіч, Г. Стэрлін, В. Земіраў выканалі рускія народныя песні, арні з опер Ш. Гуно «Фауст», А. Рубіншчына «Нерон», раманы Ф. Шуберта, П. Чайкоўскага, А. Даргамыжскага.

Вялікае значэнне для ўсёга чалавечтва маюць хранікаліны кінакадры, на якіх мы бачым жывога Ул. І. Леніна, такога драгога, любімага і блізкага, то палымнага трыбуна, то простага, чалавечнага чалавеча з непаўторнай ленінскай усмешкай, схаванай у вуснах і зморшчынках ля вачэй.

Кінахроніка прынесла мне вялікую карысць у рабоце над вобразам правадзіра. Хопі з 1922 па 1926 год з вучыўся і жаў у Маскву, але бацька Леніна жывога мне не даваў спынаць. Разам з мільёнамі працоўных, у бласкшным людскім патоку, які нягнудуся тры дні і тры ночы, з 21 па 24 студзеня, я праходзіў міма трупы Леніна ў Калоннай зале Дома Саюзаў. Леніна ляжаў, патаваночы ў кветках. Лі трупы стаяла Надзежда Канстанцінаўна Крупская і бліжэйшыя саратыні вялікага правадзіра. На ўсё жыццё запомніліся гэтыя марозныя студзенскія дні і ночы: кастры ў Ахотным радзе, дзень пакавання на перапоўненым людзьмі Краснай плошчы 24 студзеня, трагічнае пачынутнае маўчанне, гул паравозаў і заводскіх гудкоў у Маскве і па ўсёй краіне.

Другое пасаджэнне жаночага савета было прысвечана разгледу сямейнага спраў... У маладогажоў (не будзем называць іх прозвішчамі) не ладзілася жыццё. Шчыра пагутарылі з імі. Мір у сям'і аднавіўся.

Аднойчы ў жаночы савет са скардай на старшынню сельсавета звярнулася Таццяна Пайраў. Ёй быў патрэбны савет у сувязі з тым, што яна была залюднена.

Жаночы савет працуе ўсёго пяць месяцаў. Але многа чого карыснага ён паспее зрабіць за гэты час. Есць доля яго заслуг у тым, што калгас за першы квартал у два разы павялічыў вытворчасць малака ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года, добра падрыхтаваў і паспяхова вядзе асеннюю сябу.

Нааўдэна па ініцыятыве жаночага савета адбылася цікавая сустрэча з сельсваадамі калгаса «Сейбіт». У гэты момант прыехалі лепшыя даяркі, пераможцы спаборніцтва Марыя Шаўкоўніч — дэпутат Вярхоўнага Савета БССР і Алена Тозік — дэпутат абласнога Савета. Яны расказалі аб сваім вопыце, аб тым, як іх калектыв дамагаецца ганаровага звання фермы камуністычнай працы, як яны ажыццявілі разніны студзенскага Плеснаў ЦК КПСС.

Госці падбалі на малочна-тварна-янай ферме, пазнаёмілі са справай, зрабілі рад крытычных зауваг і парад.

А нядаўна жаночы савет арганізаваў для жанчын лекцыю на медыцынскаму тэму. Прачытала яе фельчар-акушэчка Надзежда Каробіна.

Добрая справа робіць жаночы савет. У яго тэматычным плане шмат яшчэ цікавых і каштоўных пачынаў. І яны прынесуць многа карысці жанчывам калгаса «Чырвоная Дубрава».

Ю. ПОЛЯК.

САМАЕ ХВАЛЮЮЧАЕ

П. МАЛЧАНАУ, народны артыст СССР.

У маёй працы над вобразам Ул. І. Леніна гэтыя ўспаміны мелі рашаючае значэнне. Магчыма тады, у тую дзень, я ўпершыню зразумел значэнне і веліч Леніна для сааветскага народа і для прыгнечаных народаў усяго свету.

У 30-гадах я пяць год жыў і працаваў у Ленінградзе і добра ведаў філіял Ленінградскага музея Ул. І. Леніна, быў у Смольным, у Разліве, дзе цяпер устаноўлены помнік-шалаш, быў на канспіратыўнай кватэры на Выбарскай старане. Адтуль у ноч з 24 на 25 кастрычніка 1917 г. Уладзімір Ільіч пайшоў у Смольны, каб узначаліць гістарычнае паўстанне пралетарыяту...

...Я вярнуўся з Масквы з багаццем матэрыялаў, фота, плацінак з прамоваў Леніна. Даўга працаваў у пошук яго матэрыялаў, халдзіць, жэстыкуліраваць. Вядома, што Уладзімір Ільіч злёгку і прыемна картаваў — гэта перайшло да яго ад бацькі Ільі Мікалаевіча. Мне не адразу ўдалося авалодаць ленінскім «р». Я ішоў даўка ў ляс, каб не трапіць нікому на вочы, і там падоўгу і голасна гаварыў прамовамі ўб сялянах-серадзінах. «Што такое Сааветская ўлада» і іншыя, запісанія на плацінках.

Даўга ўглыдаўся ў андрэўскія скульптуры, стараючыся ўнутрана і вонкава зінтаваць з імі, перачытваў творы Леніна, якія адносяцца да Кастрычніцкага перыяду, увуголе быў палкам захоплены сваёй творчай задачай... Наогул, стварыць бездакорны, дасканалы вобраз Леніна немагчыма. Трэба быць геніяльным артыстам, мець геніяльнае пэсу і г. д. Таму я, зыходзячы са сваіх сімпляў сіл, у авладаннісі «Чалавек з ружжом», паставіў сабе задачу паказаць Уладзіміра Ільіча ў трых напрамках: як палымнага трыбуна рэвалюцыі, які падтрымлівае масы працоўных вогненным словам; як бізгалітаснага, непрымірамага ў барацьбе з ворагамі рэвалюцыі і як простага чалавечнага чалавеча. Незадоўга да выпуску спектакля я яшчэ раз павываў у Маскву, дзе меў сустрэчу з Емяільянам Яраслаўскім. Я проста паказаў яму некаторыя сцэны тут жа ў кабінете. Тае Яраслаўскі прыхільна сустраў маю работу, а на мае пытанне, як Ленін ставіўся да ворагаў, сказаў вельмі вобразна: «Ленін з ворагамі рэвалюцыі быў, як востры нож, — аразыў іх начыста». Пры гэтым ён рабіў рэзкі жэст рукою зверху ўніз. Ілюструючы сказанае, я выкарыстаў гэты жэст у ролі.

У каліч кастрычніцкага спектакля быў падрыхтаваны. Прэм'ера адбылася ва ўрачыстай абстаноўцы ў Мінску для гарадскога партыктыву. Захаваў мой запіс аб гэтым спектаклі, які з'явіўся ў газетях. Я пісаў, што першыя карніны спектакля ішлі з вялікім нахлненнем. Леніна яшчэ не было на сцэне, але ва ўсім адчуваўся яго прысутнасць. Нарэшце, калідоў Смольнага. Гледачы чалавек з'яўляўся Леніна, усе акцёры, халючыючыся, стоўпіліся за кулісамі. Мае нервы напружаны да крайняй ступені, але думка выразаюча, ясная, воля сабрана ў кулак.

Я хуткай упэўненай паходкай іду на калідоры Смольнага. І раптам адзельку зверху, ахалючыючы ўсю гледзельную залу, хлынула лавіна апладэсаментаў. Яна ўсё разрасталася і перамянілася ў бурную, і так працягвалася літаральна некалькі хвілін.

Я стаў ля Шадырна, усміхаўся яму і чакаў, калі можна будзе пачаць гаварыць. Мая нава вельмі прыжалі і я ніяк не мог супакоіць яе. У галаве пранеслася думка: ну, дзякуй богу, вонкавы выгляд гледачкам прыняты, што ж будзе, калі паучоцца на першыя словы Леніна, прычым на беларускай мове? Я пачаў дыялаг Леніна з Шадырным. Пасля заканчэння сцэны зноў паўсталі бурныя, доўга не змаўкаліны апладэсаменты. Я супакоіўся і быў шчаслівы. Значыць, глядач увуголе прыняў мой вобраз Леніна, павярнуў мяне. У канцы спектакля калектыв ахаліла неазапачынае свачотнае ажыўленне. Усе вшпаналі, абдымалі адан аднаго, чадаліся. За кулісамі сабраліся сабры тэатра, гоці, якія вызвалі радзіць і ўдзячнасці. Тэатр аіншавалі з вялікай творчай прамогай. Пасля спектакля мы з жанкою ішлі ішлі дадому па апусцелых мінскіх вуліцах. Гаварыць ні пра што не хачелася. Мы жылі тым, што адбылося, і нам усё было зразумела.

Дома я нечакана расплакаўся. Плакаў доўга і моцна. Гэта было, як бы раптоўна лінуў пасля вялікага грому дождж. Відэаюча, адбылася напружанне апомніх дзён перад прэм'ерай, якое выдалася такім нечаканым чынам.

Спектакль «Чалавек з ружжом» з'явіўся вялікай падаею ў культурным жыцці беларускага народа, беларускага тэатральнага мастацтва. У далейшым я іграў ролі Ул. І. Леніна ў пэсах «Крамлёўскія куранты» ў 1940, 1945 і 1956 гадах, «Незабытыя, 1919-ты» — у 1949 г., «Зал «Афрыка» — у 1952 г., «Вечная крмына» — у 1957 г., «Гроны год» — у 1957 г., у кінафільме «Незабытыя 1919-ты» — у 1951 г.

У сезоне 1941—1942 г. я працаваў ва Ульянаўскім гарадскім тэатры. Мне першаю вылаў гоіар іграць ролі Леніна на радзіме Уладзіміра Ільіча. Гэта было занадта ўжо спектакля «Чалавек з ружжом». Ульянаўскі забавіў маю паміць, новыя матэрыялы аб Леніне. Я неаднаразова і падоўгу быў у кватэры-музеі Леніна. У гэты час у другім доміку, там, дзе нарадзіўся Уладзімір Ільіч Ульянаў, жыў яго родны брат Дзімітрый Ільіч Ульянаў. Мне пазнаёмілі з ім, і я пачаў бавыць у яго доме. Я, вядома, больш распытаў і слухаў, а Дзімітрый Ільіч расказаваў пра Леніна.

Аднойчы брат Леніна папрасіў мяне прачытаць апаандына М. Горкага «Дзед Архі і Леніна», якое вельмі любіў Уладзімір Ільіч. Я ўзв'яў тым Горкага і пачаў чытаць. Аддэўшычы воны на староні, я наглыдаў на Дзімітрыя Ільіча і ўбачыў, што на яго шчоках ішчыць слёмы. Я не вяртыраў, са мной адарылася тое ж самае, і чытанне было спынена.

Мы пілі чай, курылі... Як цяпер памятаю добруку Аляксандру Федараўну — жоку Дзімітрыя Ільіча і мілую, сіпную дачку Волгу Дзімітрыяўну, дзкуючыю якой я і пазнаёміўся з Дзімітрыем Ільічам.

У пачатку 1942 г. я вярнуўся да Дзімітрыя Ільіча і яго сям'і з просьбай паглядзець мяне ў ролі Леніна ў спектаклі «Чалавек з ружжом». Дзімітрый Ільіч быў прыкаваны да пасцелі ішчаквай хваробай і толькі зрэдку рабіў кароткія прагулкі на аўтамабілі. І ўсё ж ён захавеў паглядзець спектакль і прыехаў з сям'ёю ў халодны тэатр. Я хвалюваўся больш, чым на прэм'еры ў Мінску. Мне будзе глядзець брат Леніна. Ці не зняважу я яго паучыць, ці будзе гэта дэстойна паміць вялікага Леніна.

Пасля заканчэння ленінскіх сцэн я, як быў у касцюме і грыве Леніна, зайшоў да Дзімітрыя Ільіча ў ложу. Некаторы час Дзімітрый Ільіч моўчкі, усхалюячына глядзеў на мяне. Я запачаў яго думку. Дзімітрый Ільіч павольна скаваў: «Ну, што ж, асноўныя, істотныя рысы Уладзіміра Ільіча вы перададце, па-мойму, правільна». Гэтая кароткая ашчка была і застаецца лепшай ухвалай маёй сіплай працы...

Я лічу, што не хопіць злага жадання, каб шчокам увасобіць на сцэне вобраз вялікага правадзіра і самага чалавечнага чалавеча Уладзіміра Ільіча Леніна. Прыдмуць новыя драматургі, з'явіцца новыя дасканалыя п'есы, вырастуць маладыя таленавітыя акцёры, якім будзе лёд сілу зрабіць тое, чаго не зрабіў яны. Добра ўжо і тое, што мы былі пісьмаіра, першадармаўнікамі шляхоў да стварэння вобраза вялікага правадзіра.

На радзіме правадзіра

Ульянаўск — радзіма Леніна. Мільёны працоўных прывітаюць у гістарычным мясціні, з'яўляюцца з імем Уладзіміра Ільіча.

Калі выходзіш на прывакальную плошчу Ульянаўска, адразу бачыш помнік. На паліраваным п'едэстале ўзвішаецца фігура Ул. І. Леніна — семацінагадавога юнака ў форме гімназіста. Рукамі ён абняў ішчым твар. Такім Уладзімір Ільіч пакінуў у 1887 годзе родны горад. (Здымак № 1)

На адной з вуліц (цяпер вуліца Леніна) стаіць дом. Тут

Здесь жил Уладзімір Ільіч Ульянаў.

прайшло дзясціна і юнацтва Уладзіміра Ільіча. (Здымак № 2) У Доме-музеі дзесяць пакояў. Сталовая — самы прасторны пакой у доме. Тут дзці рыхтавалі ўрокі, чыталі кнігі, маленькі Валодзя любіў гуляць у шахматы са сваім бацькам Ільём Мікалаевічам. (Здымак № 3)

З вялікім хвалеваннем наведвалі ўсё мясціны, з'яўляюцца з жыццём вялікага правадзіра рэвалюцыі, беларускія музыканты Народнага аркестра ў час гастролі ва Ульянаўску. Яны аглядзелі Дом-музей, гімназію, у якой вучыўся Валодзя Ульянаў.

На ўсё жыццё запомніўся артыстам з Беларусі горад, дзе нарадзіўся вялікі Ленін.

Фота і тэкст М. Рубінштэйна.

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Рамантыка — ЗА РАБОЧЫМ СТАЛОМ ПІСЬМЕНІКА

спадарожнік гераічнага

У пакоі невялікай праста і сціпла. Письмовы стол без разбры і палітроў, такі ўбачыў у кабінце старэйшага сельсавета і ў канцелярыі міністраў. На ім — машынка закладная. А вакол — паперы і паперы, спісаныя дробным, уборным почыркам, найбольш алоўкам, радзей чарнілам.

Мяне засталі Янку Скрыгану за работай. Невялікае кляпаліва выстуквала машынка, павольна з'яўляліся новыя радкі, мяняліся старонкі.

— Гэта для «Маладосці», — думаець пісьменнік. — Як члену рэдакцыі часопіса, мне даручана разгледзець калі паўтара дзесятка апаздананняў маладых аўтараў, якія не пайшлі ў друк.

— А чаму яны не пайшлі ў друк? — Слабасць гэтых твораў ў тым, што аўтарам не ставе культуры працы, ды часамі і жыццёвага вопыту. Малады аўтары — у палоне свайго матэрыялу. Яны не ўмеюць надаць герою рысы, уладываюць толькі яму, знайсці патрэбную дэталю, слова, жэст, раскрасіць чалавека, падаць характар. У іх творах вельмі многа лішняга.

— Ші ёсць у гэтых апаздананнях тое, што называюць іскрынкай? — Цяжка на гэта даць адказ. Адно можна сказаць: моладзь цягнулася да літаратуры. І ўжо адліг гэты факт раду. Наш літаратура папуючыцца за кошт творчасці людзей, якія будуць настойліва вывучаць жыццё, шпінаваць сваё майстэрства. І важна ім цяпер памачыць іх пошукаў.

— Якія Вашы творчыя планы на бліжэйшы час? — Яя належа да людзей, якія нявяду да працы. Праца пісання ў мяне заўсёды вельмі цяжкая. Хочацца жайнаўсёму зрабіць шэста новае, цікавае, але шмат часу займаюць пошукі новых мастацкіх сродкаў. Так што многа часу займае і падатаваць ад мала зробленага. Я не люблю сабе за гэта і нават часам трачу ў сябе веру. Бо кожная новая рэч — усё той жа пачатак, тыя ж трымоўкі, тая ж няўпэўненасць, пішу як бы ўпершыню.

— Да ХХІІ з'езду КПСС спадзеюцца напісаць некалькі апаздананняў, якія даўно прадуманы. Адныму можна ўжо і назву даць — «Прамова пракурора Кульбацкага».

— На пытанне, пра што напісана гэтая апаздананне, пісьменнік адказаў: — Пакуль яшчэ не вартя расказаць яго сюжэт. Адно несумнянна: гэта будзе гаворка пра сённяшняе, сучаснае, добрае, пра чужасць і светласць душы свецкага чалавека.

Маю таксама намер напісаць цыкл апаздананняў пра ўнутраны свет і творчы неспакой нашага чалавека. Можна нават праць — ад таго, што яму многага хочацца: быць сапраўды Чалавекам.

Пішу цыкл апаздананняў пра моладзь — пра тых, каму хочацца гарэць, жыць, працаваць, у кожна мара — заўтрашні дзень.

Яе, гэтую мару, хачу пакласці ў аснову аповесці пра адкрывальніцкую зямлю багату Беларусі — калійных солей, вугалю, нафты. Я знаю ўжо гераічны аповесці, — не завуць Эльга. Гэта рамантычнае імя, бо ўвесь наш заўтрашні дзень — іскрыстая рамантыка. Эльга толькі-толькі закончыла інстытут. Паехаўшы ў экспедыцыю, яна сустрэнецца з цяжкасцямі і ў рабоце, і ў пазнаванні людзей. Адным яна дасягнула скоры пераможнай, што дасягнула паспешліва, да другіх паставіцца на сцяжынку, але іх праца і шырокае перакананне Эльгу, што яна памылялася. У аповесці пойдзе гаворка і пра тое, як у нялёгкай жыццёвай ларосе дзясціна будзе пазнаваць сябе, пазнаваць дзёра і зло. Вядома, будзе рамантычная зямля і крыўда на свае памылкі. Эльга — правобраз нашай моладзі, чалавека вельмі чыста, крышталёвай душы.

Дзеся аповесці збіраюць ўбегку зрабіць падарожжа па Беларусі, па

жыццё з разведчыкамі нашых зямных багачынь — геалагамі, геафізікамі. Буду з імі пад дажджамі і вятрамі жыць у палатках, вогнішча раскладваць, рабыць усё разам, каб аразумець іх неспакойныя сэрцы, каб самому адчуць цяжкасць іх высакродных прафесій, нарышыце, каб уладчыць смелы павет іх мар. Ужо цяпер вывучаю спецыяльна дысцыпліна па геалогіі і развіццё геалагічнай навукі ў нашай краіне і ў Беларусі.

— Чым найбольш хвалюе Вас наша літаратурнае жыццё? — Я многа думаю пра гераічнае і рамантычнае ў жыцці і прыходжу да пераканання, што сучаснік у нашай літаратуры паказан яшчэ не поўна. Я

У гэтай пільні літаратурнага працэсу, думачы мне, у апаздананні вельмі нядрэнна перспектывы. Ды пра гэта сведчыць і армія добрых апаздананняў, і старыя і зусім яшчэ маладыя. Дам, Осін, С. Антоў, Ю. Напін, Ю. Казюк, І. Лаўроў — у рускай літаратуры. А беларускае апаздананне можа ганарыцца такімі імянамі, як Я. Брыль, І. Шамкіна, А. Чарнышчык, А. Кулякоўскі, М. Пунскоў, Р. Сабалеўка. У нас багата яшчэ самабытных талентаў, апаздананняў харошага почырку. Наша беларуская літаратура ў гэтым сэнсе выглядае добра. Расце і зольная моладзь, як Б. Сачанка, В. Адамчык і другія.

— Як пісьменнік я часцей за ўсё выступаю апаздананнікам. У рабоце дублюю роздум над чалавекам, над жыццём, над будучыняй.

Люблю моладзь. Гэта — будучыня ўсіх нашых мар і лютункаў. Яна вартя таго, каб пра яе больш пісаліся, бо не толькі пракаладае шлях у космас, але і дае інтэлектуальна і духоўна абырсы той жа будучыняй.

— Чым Вы яшчэ заняты цяпер? — Рыхтую да выдання «Выбранае». Павінен даць тры ў выдвецца для выхду ў свет у 1962 г. Трэба перагледзець, дзе ў мяне што было надрукавана, выбраць лепшае, ды, можа, паправіць.

У час гутаркі ўзялі яшчэ многа цікавых пытанняў. Гаворка зайшла пра арганізацыю турэцкіх падарожжаў па рэспубліцы. Гэтай справе, заўважае пісьменнік, трэба аддаць значна больш увагі.

— Савецкія пісьменнікі плённа працуюць. Яны напісалі нямала добрых твораў пра нашага сучасніка, пра незабытыя дні Айчынскай вайны. Лепшыя з гэтых твораў вылучаны на атрыманне Ленінскай прэміі. І ў Беларусі ў свой час будзе ўсталяваны рэспубліканскія прэміі імя Якуба Коласа і Янкі Купалы. Пасля аднаго выкладу прусядзеныя пра іх незаслужана забылі. Нам вартя боць пачувацца ў прыбальтэйскіх таварышаў. Там ёсць штогадовыя прэміі за лепшы твор года. Гэта рэспубліканскія нацыянальныя ўзнагароды.

— У заключэнне нашай гутаркі Янка Скрыган гаворыць: — Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

Раман часта пішацца коротка, як аповесць, аповесць — як апаздананне. Можна назваць і імямі: Р. Баклануа за яго «Пяццаткі зямлі» і Ю. Бондараў за «Апошнімі аздамі»; С. Антоў, А. Ракаўчук — у рускай літаратуры. У нас у Беларусі, — «Нявестка», «Да ўсходу сонца» Аляксее Кулякоўскага, «На Байстрыцы», «Гала», «Апошняя сустрэча» Янкі Брыля, «Жураўліныя крыкі» і «Здаранне» Васіля Быкава. Гэта ёмістыя, густыя творы, у якіх багата думак, поўна пацашу.

У гэтай пільні літаратурнага працэсу, думачы мне, у апаздананні вельмі нядрэнна перспектывы. Ды пра гэта сведчыць і армія добрых апаздананняў, і старыя і зусім яшчэ маладыя. Дам, Осін, С. Антоў, Ю. Напін, Ю. Казюк, І. Лаўроў — у рускай літаратуры. А беларускае апаздананне можа ганарыцца такімі імянамі, як Я. Брыль, І. Шамкіна, А. Чарнышчык, А. Кулякоўскі, М. Пунскоў, Р. Сабалеўка. У нас багата яшчэ самабытных талентаў, апаздананняў харошага почырку. Наша беларуская літаратура ў гэтым сэнсе выглядае добра. Расце і зольная моладзь, як Б. Сачанка, В. Адамчык і другія.

— Як пісьменнік я часцей за ўсё выступаю апаздананнікам. У рабоце дублюю роздум над чалавекам, над жыццём, над будучыняй.

Люблю моладзь. Гэта — будучыня ўсіх нашых мар і лютункаў. Яна вартя таго, каб пра яе больш пісаліся, бо не толькі пракаладае шлях у космас, але і дае інтэлектуальна і духоўна абырсы той жа будучыняй.

— Чым Вы яшчэ заняты цяпер? — Рыхтую да выдання «Выбранае». Павінен даць тры ў выдвецца для выхду ў свет у 1962 г. Трэба перагледзець, дзе ў мяне што было надрукавана, выбраць лепшае, ды, можа, паправіць.

У час гутаркі ўзялі яшчэ многа цікавых пытанняў. Гаворка зайшла пра арганізацыю турэцкіх падарожжаў па рэспубліцы. Гэтай справе, заўважае пісьменнік, трэба аддаць значна больш увагі.

— Савецкія пісьменнікі плённа працуюць. Яны напісалі нямала добрых твораў пра нашага сучасніка, пра незабытыя дні Айчынскай вайны. Лепшыя з гэтых твораў вылучаны на атрыманне Ленінскай прэміі. І ў Беларусі ў свой час будзе ўсталяваны рэспубліканскія прэміі імя Якуба Коласа і Янкі Купалы. Пасля аднаго выкладу прусядзеныя пра іх незаслужана забылі. Нам вартя боць пачувацца ў прыбальтэйскіх таварышаў. Там ёсць штогадовыя прэміі за лепшы твор года. Гэта рэспубліканскія нацыянальныя ўзнагароды.

— У заключэнне нашай гутаркі Янка Скрыган гаворыць: — Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

— Савецкія пісьменнікі заўсёды былі і будуць і надалей актыўнымі памочнікамі нашай партыі і народа, шырокім плянам адмоўляючы ў сваіх творах нашага сучасніка — актыўнага будучыня камуністычнага грамадства. Я ў сваю чаргу лічу гэта сваім найпершым абавязкам.

Зялёнае ўбранне горада

Цяжка, вельмі цяжка ашукаць такіх яркіх слоў і поўна, каб яны здаліся перадаць усе глыбіні пацашу і перажыванняў, якімі перапоўнены ў гэтыя дні сэрцы ўсіх нас, савецкіх людзей, сучаснікаў Юрыя Гагарына.

Незабытыя хвалюючыя дні найбольшага трыумфу нашай Радзімы! І кожнаму з нас мімаволі хочацца зазірнуць на ўсё зробленае ім самім, хочацца зрабіць як мага больш, каб жыццё савецкіх людзей было яшчэ прыгажэйшым і лепшым, каб радасць і шчасце заўжды спадарожнічалі на кожным кроку нашай гераічнай працы.

Усе мы глыбока верым, што не за далёкімі гарамі той час, калі нашы славянскія сокалы першымі паліцяць у міжзорныя прасторы, пабываючы на многіх планетах. Але вяртацца яны ўсё ж будуць на сваю родную савецкую зямлю, і трэба нам пра яе клапаціцца, беражліва ахоўваць, каб заўсёды яна была крыніцай радасці і багачыня.

Партыя і ўрад, асабіста Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў, прыкладаюць вялікія намаганні, каб наша сельская гаспадарка была лепшай; перадавалі ў свет, каб на палях вырошчваліся самы каштоўныя і ўраджайныя культуры, каб старткі нашы былі шматлікімі, сітнімі і гладкімі, каб квітнелі і багата пладавілі сады. Усё гэта паліць дэлабыт народа.

Трэба па-бачкоўску клапаціцца аб нашай прыродзе, каб яна заўсёды была цудоўнай і багатай, каб лясны і глеба не марнелі, а рабіліся багачейшымі, каб рэкі і азёры не мяліся, і былі чыстымі і напоўненымі рыбай. Нельга забываць і пра чысціню і свежасць паветра, якое чалавек штогодна ўдыхае да 12.000 літраў. Клопат аб чысціні паветра асабліва важна ў буйных гарадах і прамысловых цэнтрах, у якіх канцэнтраваны шмат прадукцыі дзейнасці добрай паліцыі ўсёго насельніцтва.

Нашы гарады, у якіх жывуць і працуюць цудоўныя савецкія людзі, павінны патацца ў зялініне, мець мноства кветак. Зялёныя насаджэнні ачышчаюць паветра горада ад пылу і бактэрыяў, ад шкодных для здароўя газаў, дыму і куроды, забяспечваюць яго электрыкам жыцця — кіслародам, абарняюць ад шуму і іншых неспрыяльных уплываў гарадскога жыцця.

Прыгожыя, з мастацкімі густам зробленыя сады і паркі, бульвары і скверы павінны забяспечыць здаровае адпачыванне працоўных, быць крыніцай вялікай эстэтычнай асалоды. А цудоўныя яркія кветкі і яны прыносяць чалавеку вялікую радасць, спадарожнічаюць яму ва ўсіх зямлянальных падзеях яго жыцця.

Як хараша было б, калі б не толькі тэрыторыі нашых фабрык і заводаў былі засаджаныя кветкамі і зялінамі, але і ў пэўных раіх б нечужадныя расліны, якія прыгожа цвітуць. Гэта значна аздараваць б умовы працы, павысіць б не культуру і прадукцыйнасць, спрыяла б на псіхіку і нервовую сістэму рабочага калектыву.

У вырашэнне гэтых надзвычайных задач у нашых гарадах і сельскай прыродзе батунікаў і расліннаводства Цэнтральнага батанічнага саду Акадэміі навук БССР. На яго эксперыментальных і калекцыйных участках, якіх

У самым пачатку выступлення харысты, аранутыя ў нацыянальнай якасцю, з удзелам выкапалі песню Мураўзлі «Слова партыі даём». А ўслед за ёю гучыць песня самадзейнага кампазітара Пітра Шуўкі «Нам Нёман».

Вялікае месца ў канцэрце займаюць вядомыя выканаўцы з вёскі Заполье (калагас «Новае жыццё»). Студэнты з заадавальным перамогаў ініцыятыўна самадзейнага кампазітара П. Шыдоўскага «Там над гарам», беларускую народную песню «А ў вышнім сіле вяселе будзе», якія выканаў калгасныя квінтэты.

І вось зноў шырака, глыбока лірычная народная музыка. Аркестр народных інструментаў райскага Дома культуры змяняюць тапалавыя калектывы калгаса імя Чырвоных партызан і Вялікаслабадскага сельскага Дома культуры. Яны выканалі «Лядкаўскую» і «Спадобскую» кадрылі.

Наагрудчане вельмі цёпла сустрапі спываючыя канцэрт сваіх суседзяў.

тэча няма адчування неспраўнага даследавання пісьменнікам фактаў жыцця, няма адчування ўласнай прысутнасці пры нараджэнні думкі, ісціны, выкладу. Асабліва яскрава гэта відаць на прыкладзе артыкула К. Патаенкі «Хто не працуе, той не есць». Гаворачы пра неярпымасць нашага грамадства да розных праў дэмакратыі, аўтар будзе свой артыкул заадавальна тэарэтычна, распавядае гутарку заадаць; тут нельга нават скажаць: «З часоў акаўскаўскі». Ад вядомага тэзіса, што праца стварыла чалавека, К. Патаенка ідзе праз характарыстыку феадалаўскага грамадства да аналізу ўласнасці працы і капіталу, затым, нарышыце, павінен часе новае сэнс працойнай дзейнасці чалавека ў нашым грамадстве, робячы апаздананне спецыяльна на Канстытуцыю, і ўсё гэта дзеля таго, каб назваць у канцы артыкула некалькі прашчэршчых конакоў, што п'юць, дэбажыраваць, не хочучь працаваць. Ці не знаваць глыбока падаць аўтар у тэарэтычнай раскопкі замест таго, каб страгна выкрыве шкодную з'яву на праву сучасніка і грамадзяніна, уладальніка нашай сённяшняй барацьбы за камуністычную мараль? Тады і артыкул быў б больш цікавым і па-спраўнаму дзейным.

Мы не супраць тэарэтычнага элемента ў публіцыстыцы; ён там неабходны, як і гістарычны аналогіі, што дапамагаюць паліць на з'яву ў не адзіназначна і развіцці. Толькі тэарэтычны элемент не павінен ісці на шкоду канкрэтнай і жывасці выкладання матэрыялу, на шкоду вострай публіцыстычнасці твора.

У артыкуле «Чытанні матэрыялаў пленума» І. Дуброўскі вядзе гаворку

займаюць дзесяткі гектараў, вырошчваюцца тысячы карысных раслін, найпрыгажэйшых кветкава-дэкаратыўных культур, пышна-квітковыя кустарнікі, дэкаратыўныя дрэвы, якія завезены з розных куткоў Савецкага Саюза і многіх краін зямнога шара.

Лепшыя вілы і гатункі ружу, бэзу, яаміну, цыліянаў, гіяцынтаў, нарншаў, алій, півоніяў, гладыўскаў і многіх іншых культур тут вывучаюцца, выпрабавваюцца, каб быць выкарыстанымі для азелення рэспублікі.

У аранжэрках вывучаюцца прыёмы і метады змовага цвіцення кветак, развядзеныя веназалежныя расліны цэльных краі для азелення ішчэў, прадыемтэаў, школ, бальніц, дамоў культуры і адпачынку, жылых памішанняў.

Міцурнікскімі метадамі шырока вядзецца селекцыйная работа па вывядзенню новых беларускіх гатункаў кветкава-дэкаратыўных раслін, больш прыгожых і жыццетрывалых, чым прывязаныя.

Але гэтым далёка не вычэрпавана дзейнасць калектыву Батанічнага саду. Ён заняты не менш цікавай работай па ахове прыроды, укараненню новых карысных раслін у сельскую і ішчыя галіны народнай гаспадаркі Беларусі. У гэтай яго рабоце асноўную ўвагу аддаецца кармавым, дубільным, лекавым, востра-смаквым і дэясным раслінам. Некаторыя з іх, як грэчка сахалінская і Вейрыха, гарці забайкальскія, барышавік Сяноўскага — шматгадовае высакаякавае культуры, якія даюць багата зялёнай масы для сіласавання, з гэтага года паступаюць у вытворчасць выпрабаванне на палях саўгасаў і калгасаў рэспублікі.

Агульная колькасць раслін, якія вывучае калектыў Батанічнага саду Акадэміі навук БССР, набліжаецца да васьмі тысяч назваў, сотні з іх растуць у садах і парках, лясак і калгасаў Беларусі.

Шырока мас працоўных ведаюць і любяць батанічныя сады не толькі як навуковыя цэнтры азелення і ўкаранення карысных раслін, але і як месцы выдатнага летняга адпачынку.

Па-стараўскаму аформлены батанічныя экспанзіі садаў імяўскага ўдзельнага агульнага культурнага зборы працоўных, развіваючы ў іх добры эстэтычны густ. У час прагулак ці экскурсій наведвальнікі маюць магчымасць пазнаёміцца ў Батанічным садзе з багатым расліннага свету, з дэяснымі расліннаства, стварэння новых відаў раслін, атрымаць усё звесткі, а ішчы раснасеіні чаронок тых відаў і гатункаў раслін, якія іх найбольш зацікавілі.

Калектыў Цэнтральнага батанічнага саду Акадэміі навук БССР заняты вырашэннем вялікіх практычных задач — даць рэспубліцы новыя сельскіх саадаўскай культуры, зрабіць усё магчымае, каб яшчэ больш упрыгожыць жыццё савецкага чалавека ў прыцы і адпачынку. Зялёная ўвага вядзецца спалучэнню навуковай работы з карыснай культурна-асветнай дзейнасцю.

У гэтым ўрачыста-радасным дні ми, батанікі Беларусі, не толькі марым, але і будзем свае планы так, каб усё свае сілы і ведаў выкарыставіць на ўзабагачэнне і ўпрыгожанне роднай савецкай зямлі, каб яна прынесла чалавеку радасць і шчасце.

М. СМОЛЬСКАЯ,
акадэмік, дырэктар Цэнтральнага батанічнага саду Акадэміі навук БССР.

Д. ЗІНГЕР.

пра перспектывы развіцця сельскай гаспадаркі, пра новую тэхніку, што несабаве прыдзе на калгасныя палі, — і ў гэтай частцы артыкула амаць не вылікае прырачэнняў, бо аўтар дабра ведае матэрыял, пра які піша. Праблема, матэрыял гэты ісць у артыкуле сам па сабе, можна нават скажаць, што зааляння перагруканасць фактамі, імякненне аўтара расказаць пра ўсё, нічога не прапушчаючы, пабавіць артыкул і сапраўднай публіцыстычнай вострыні і ў пэўнай меры мэтаанкараваанні. Але нават і ў такім выпадку чытач быў б ўладчыца І. Дуброўскаму за інфармацыю, за сістэматызацыю пэўных фактаў, што дапамагае змен, якія адбудуцца ў сельскай гаспадарцы ў выніку ажыццяўлення паставяноў студэнцкага пленума ЦК КПСС, — уладчыца, каб не было ў артыкуле другога палана, а імяна: вызначаны заадаць пісьменніку ў адлюстраванні новых фактаў і з'яў рэалісці.

І. Дуброўскі правільна сцвярджае, што пісьменніку трэба мець неабходнае ўважэнне пра вытворчасць, уладчыца зусім адменнае ад таго, якое павінен мець імякнер, аграрон, зялітэхнік. Святая ісціна! Але якое гэта ўважэнне, якім сваім бокам павінен цікавіць вытворчасць пісьменнік, як з'яваць не вывучэнне з галоўнай функцыяй літаратуры — чалавечаннаўствам? Гэтыя моманты аўтар абыходзіць. А жраць тут і дарчы былі б і тэарэтычна і канкрэтна разам, скажам, пра месца тап знаваць вытворчага канфлікту ў творы імякнелі заадаць зямель і ці не ператраўчае часам у літаратурна-эстэтычны г. д.

А вось аўтар разважае пра рысы новага чалавека. У чым жа ён іх ба-

Сябра і дарадчык

«ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА» — 40 ГОД

Калі гартэіш цяпер пажоўкава ад часу камплекты «Чырвоная змена», праглядзець матэрыялы, надрукаваныя ў ёй некалькі дзесяткаў год назад, міжволі думаш пра моладзь краіны Савецкай, пра той велічы, пераможны шлях, які яна прайшла пад кіраўніцтвам партыі камуністаў.

Былі голасам гэтай моладзі, яе сябрам і дарадчыкам — у гэтым жа зета заўсёды бачыла свой пачэсны абавязак.

Пачынаючы з першага нумара, які выйшаў у Мінску 21 красавіка 1921 г., газета заалякала камсамольцаў і моладзь быць актыўнымі памочнікамі Камуністычнай партыі Савецкага Саюза ў дзяржаўнай і грамадскім будаўніцтве, настойліва авалодаваць ведамі, яна шыроку прапаганду дасягненняў навуцы і тэхнікі, аддавала сур'ёзную ўвагу пытанням маралі, этыкі, барацьбы за здаровае жыццё.

У 1930 г. газета рэгулярна змяшчала старонкі «Трохмесячнай беларускай культуры». Яна заалякала «Ш

